

Издаје суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 50 нов.За све остале земље годишње
30 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата плаћа се поштом или лично, непосредно администратору „Глас Црногорца“ на Цетињу, или отправницима новина на коју дати пошту; а коме је наручије, може се претплатити код г. Петра Рамадановића, књаж. при. агента у Котору. Доплати се ишплату уредништву Руконис се не враћају.

За огласе плаћа се, по простору који заузима из петита 7, новчана од реда за први пут, а за сваки даљи пут по 5 новчана. За огласе веће и на дуже вријеме попушта се.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

„Глас Црногорца“ стаје:

За Црну Гору:

На годину ф. 4.

На по године . . . ф. 2.

На четврт године ф. 1.

За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину:

На годину ф. 6.

На по године . . . ф. 3.

На четврт године ф. 1. 50 нов.

За све остале земље:

На годину франака у злату 20.

На по године „ „ „ 10.

На четврт год. „ „ „ 5.

АДМИНИСТРАЦИЈА „ГЛ. ЦРНОГОРЦА.“

Цетиње, 12 јануара.

Опонадне стигао је на Цетиње госп. генерал Милован Павловић, министар на расположењу, по коме је Његово Величанство Краљ братске нам Србије Александар I послао Његовом Височанству Господару Књазу Николи I-ом свој орден Св. Саве I-га степена за Његове заслуге на просвјетном и књижевном пољу, са ручнијем писмом Његовог Величанства. Собом доноси и ратификације трговинског уговора између Црне Горе и Србије.

По признање младога Краља намијењено књижевном раду, у ком Његово Височанство проводи часове одмора иза владалачких дужности, колико мора најугодије бити Књазу-Прјеснику, толико мора обрадовати не само Црногорце него све Србе, који су се научили у томе прјесничком раду уживати и тјешити се у пријем часо-вима народнијем.

Овај чин братске пажње и патриотског осјећања Краљ Александар могао је и на други начин извршити, па да исту сврху постигне; али је Његово Величанство ову прилику хтјело употребити, да пошаље на Цетиње свога парочитога посланика, човјека који је у стању да буде у нашем Двору прави тумач патриотске тежње и осјећаја, који одушевљавају како младога Владана Србије тако и његове поданике.

Црна Гора најбратскије дочека и најсрданије поздравља ово посланство из братске нам Србије, у ком гледа најбоље јемство остварења оних националних тежња и нада, за које од вјекова радо пролијева крв дјеце своје.

Послије унутрашњих страна-чких борба, које су младој Краљевини толико штете нанјеле, свијесни и просвијећени људи из свијех странака, како чујемо, слава Богу, окупљају се око престола Обреновића, у часу када Србији и цијелој српској будућности пријете нове опасности, те и ова борба нишчежава. Његово Величанство Краљ Александар у томе

домаћему спокојству упознаје на сјеверу ону звијезду, која може српски брод из пријетеће олује увести у луку спасења, и Његова влада слиједи будио тој звијезди водичи.

На томе путу Србија се данас, послјег толико колебања, наоди раме уз раме са Црном Гором, и ми смо у стању већ обрадовати све Србе првијем плодом те братске заједнице, а то је долазак на митрополитски престо у Призрену архипастира, родом Србина.

Овај наш успјех најбоље показује дјелом, што Србија и Црна Гора могу постићи у братској заједници, под окриљем моћне Русије.

Отуда вјера у коначну побједу свете српске ствари треба да умири нервозност уопће српскога народа, која му присебност одузима, како би устрајао у постојању вјери, да је његова котва спасења у тој братској заједници Србије и Црне Горе под моћнијем окриљем братске нам Русије.

Званичне „Српске Новине“ овијем ријечима испратиле су г. генерала Павловића:

По налогу Његовог Величанства, Краља, министар на расположењу, г. генерал Милован Павловић, путује сутра — у четвртак — преко Сењске Ријеке за Цетиње, посећи Његовом Височанству Књазу Николи I. српски Краљевски Орден Св. Саве првог степена, којим Га је наш Узвишени Краљ и Господар одликовао у знак братинских осјећаја и признања Његових заслуга на просвјетном и књижевном пољу, чему је дапо топлог израза и у ручном писму Његовог Величанства, које ће г. генерал том приликом предати Његовом Височанству. У исто вријеме г. генерал носи и измјене ратификација закљученог трговинског уговора између Краљевине Србије и Краљевине Црне Горе.

Саопштавајући ово, чинимо то са највећим задовољством, јер се истим чином документира поново покрепа жеља за одржањем и његовањем оних и онакових одношаја између једноплемених Владалачких Димова Краљевине Србије и Књажевине Црне Горе и Брда, — какве диктују добро схваћени интереси обију братских и једнородних држава.

РАШКО-ПРИЗРЕНСКА МИТРОПОЛИЈА.

У уторнику 9-ог јануара збио се у Цариграду чин, који ће све Србе обрадовати. Цариградска Веселенска Патријаршија тај дан је наименовала новог Митрополита рашко-призренскога у особи архимандрита Дионисија, родом Србина из Босне.

Нови рашко-призренски Митрополит научно је богословске науке у славној богословији Халаској. Отуда је прешао на службу у босанској цркви, гдје је стекао повјерење дабро-босанског Митрополита Хади-Савве Косановића, који га је у своје вријеме произвео за свога протосинђела, и сада препоручио за свето-призренску столицу, пошто је њега самога здравље принудило да захвали на тој кандидатури, које се био примио назад три године, кад

се почело радати о овој ствари, на коју је сврху и пробавио неколико мјесеца у Цариграду.

Његова Светост ондашњи Патријарх Неофит признао је правичност српских жеља, и само се чекало, док се остарјели и заслужни рашко-призренски Митрополит Мелентије пресеља у вјечност, што се збило ове јесени.

Отада се све до јучер радило о попуњењу свето-призренске столице. С једне стране све главније општине из јепархије шиљале су депутације у Цариград са молбеницама на Патријаршију, да на обудовљену столицу буде постављен владика српске народности, а дипломатски представници Црне Горе и Србије у Цариграду потпомагали су ту разложну жељу својих сународника; с друге стране јаким дипломатским утицјем улагали су све своје силе, да се та српска жеља не оствари.

У тој борби Патријаршија је имала пред очима само православље и као да није схваћала ову народносну тежњу. Ми морамо признати, да је блаженопочивши призренски Митрополит Мелентије био стуб и будни стражар православља, као што су били у онђе грчки Архиепископи по српским земљама; али у данашње мушко доба, када се утркују разне пропаганде народносне и политичке по Балкану, највиши интерес и цариградске Матере Цркве и српскога народа захтијевао је, да црквена глава у Старој Србији буде Србин, који познаје и разумије своју паству, и она њега.

Из те двоумице извело је Патријаршију енергично посредовање царско-руског посланика у Цариграду г. Нелидова, тијем лакше што је одлучна воља Његовог Величанства Султана, да сви његови поданици уживају једнаку равноправност, и да подједнако буде заштићена њихова народност.

Осим тога његово Величанство Султан, кад је дошло у питање остварење ове српске жеље, дао је ријеч Његовом Височанству Господару, да ће она бити испуњена; а пријатељски односи, који постоје између ова два Владана, било је довољно јамство, да се царска неће порећи.

Тако је срећно ријешено ово питање, које је толико узнемиривало српску паству, на корист Турецке царовине, јер је Високопресвештени Митрополит Дионисије већ дао доказа да је вјеран и одан поданик Султанов, а његовијем дољском за призренску катедру његова паства задовољена благосиљаће владавину Цара Абдул-Хаида; на корист свете цариградске Патријаршије, јер нови рашко-призренски Митрополит васпитаник је њезине највише богословске школе и искрени приврженик њезине јерархије, што свједочи његова досадашња служба у цркви православној; и на корист његове пастве у Старој Србији, јер је прави син српскога народа.

У срећном ријешењу овога питања радује нас особито, што су га у грчкој краљевини органи јавног мишљења схватили како треба, јер само међусобијем признавањем законитих права, може се доћи до жељене слоге балканских народа.

Најносније нас радује, што ово срећно рјешење још боље утврђује пријатељске односе, који постоје између Његовог Величанства Султана и Његовог Височанства нашег Господара Књаза на срећу њихових поданика.

О РЈЕШЕЊУ ИСТОЧНОГ ПИТАЊА

новосадски „Браник“ доноси врло значајан чланак из пера познатог српског

публицисте и патриоте дра М. Пољат-Десанчића, који овако завршује:

За балканско полуострво најважнији је одношај Русије и Аустро-Угарске. Да нас у тројном савезу доминира, превлађује Њемачка. Оно, што би хтјела Њемачка у источном питању, то би морала хтјети и Аустро-Угарска. Ово у тако великој мјери вриједи, да при свем том, што Аустро-Угарска сматра Босну и Херцеговину већ својим покрајинама, да кад би Њемачка само хтјела, то би Аустро-Угарска без кани крви морала оставити, евакуирати Босну и Херцеговину.

Њемачка, и ако води прву ријеч у тројном савезу, има смисла за оправдање тежње Русије на балканском полуострву. Отуд се разјашњава да је Њемачка и ако је њена савезница Аустро-Угарска протезирала Кобурга у Бугарској — свагда дијелила ставиштите Русије о незаконитости владавине Кобурговца. По наравно, интереси Њемачке и обзира према Русији не иду тако далеко, да Њемачка напусти свим интересе своје савезнице Аустро-Угарске на балканском полуострву. За то се Њемачка допада у удози, што ју је Визмарк кретио „поштем маклерством“, посредовањем међу Русијом и Аустро-Угарском.

То посредовање као да се данас врзе око тога, неби ли се Русија и Аустро-Угарска споразумјели око диобе Турецке. Канцелар ъемачкога царства, кнез Хоенлое био је недавно у Бечу, био је сјајно дочекан од нашег двора, а имао је врло дугачке конференције са нашим министром спољних послова, грофом Голуховским. Сви знаци говоре за то, да се мисија кнеза Хоенлоа у Бечу тицала критичкога положаја у Цариграду и судбине Турецке.

Мисао о диоби Турецке није нова. Она у повјесници источнога питања од времена на вријеме долази на површину. О диоби Турецке писало се и говорило се све од доба од када је почела да опада моћ османског царевине, све од битке код Лепанта па овамо до карловачког мира, и у добу савеза Јосифа II. са Катарином II., у добу преговора цара Николе са Инглеском, пред кримским ратом, па и у најновије доба за вријеме последњег руско-турског рата. Данас се иста мисао појављује у новом облику.

Аустро-Угарска захватила је свој положај у Босни и Херцеговини, па се ово сматра као почетак диобе Турецке. Ваљало би — наводи се — аустријску окупацију распростри на Стару Србију, Македонију до Солуна, Русији ваљало би оставити Бугарску, на непосјетку и Цариград, па уз цијелу Цариград, зацјело би Русија пристала, да Аустро-Угарска дође до Солуна, Италији могла би се оставити Албанија, Француској Сирија, а Инглеској Египат.

Наравно ово су све још комбинације, зачетак мисли о диоби Турецке, али споразум међу Русијом и Аустро-Угарском у обзир диобе балканског полуострва, то се сматра као први услов и као главна основа диобе Турецке.

Јасна је ствар, да кад би Аустро-Угарска поред Босне и Херцеговине дошла до Солуна — да би било питање времена, када би и Србија дошла под Аустро-Угарску.

По били српски народ на балканском полуострву пристао да дође до Аустро-Угарске? Замислимо се и да се остави самосталност хрватским народима на балканском полуострву, но да се Русији у Бугарској, Аустро-Угарској у земљама до Солуна ситна протекторат.

Познато је, да је Русија до кримског рата извршавала протекторат над подунавским тадашњим књажевинама, Влашком и Молдавом, и над Србијом. Тај протекторат био је тадашњим вазалним државама штитом против Турецке, те је давао Русији право оружане интервенције у извесним околностима у корист тих књажевина. Тај протекторат имао је свла смисла и био је оправдан оправдањем повјеснице, јер је имао на ослабљење хришћанских народа. Може ли бити такве нарави протекторат Аустро-Угарске над српским земљама? Би ли могао тај протекторат имати онога значаја што га је некад имао протекторат Русије над Србијом?

Било је времена кад је аустријска царовина узимала хришћанске народе на балканском полуострву у заштиту, кад је ишла за њиховим ослобођењем. То је било оно доба, кад су и Срби под патријархом Чарнојевићем своје оружје придружили оружју хабсбуршке монархије. То је било у свима оним крвавим биткама на крају седамнаестог и у почетку осамнаестог столећа. Но крајем осамнаестог и почетком овога деветнаестог вијека постоја је аустријска политика на истоку у највећој мјери туркофилска, противна ослобођењу хришћанских народа балканског полуострва, те су они само на Русију као узаницу за своје ослобођење погледали. И за дуго вријеме Метернихове источне политике, и за вријеме кримског рата, била је политика аустријске противна ослобођењу хришћанских народа. На прему тој струји аустријске политике на истоку извршена је и окупација Босне и Херцеговине. Није она извршена у интересу ослобођења Хришћана, већ у интересу велевласног положаја монархијена балканском полуострву. Иако је познато, да према томе и протекторат Аустро-Угарске не би значајно унапређење интереса српског народа.

Са неке стране бачена је и та мисао, да би окупација Македоније или протекторат над земљама до Солуна од стране Аустро-Угарске значајно сузбијање бугарштинске и ојачање српског живота, те да би тиме протекторат аустријски лежао у интересу српском. Но ваља само погледати на Босну и Херцеговину, ваља бити само неколико дана у Сарајеву и у Мостару, па да се види каква је велика заблуда, да би окупација или протекторат аустријски до Солуна био у интересу Српства. Могуће је, да би аустријска управа сузбијала бугарштину, али' тако и то сузбијала би она и српски живот. Колоније њемачке, а можда и мађарске прекривале би српске земље. Српски појед не би могао одоцети страним великим капиталима и напослетку српски народ постао би оно што су Фелахи у Египту. То је процес, који је започео у Босни и Херцеговини. Перспектива аустро-угарског протектората над земљама до Солуна — било би нешто тако жалосно за тамошње Српство, да га оно никако желити не може.

Друге је природе протекторат руски. Он је и у прошлости био израз правилног тока повјеснице, јер је извршан ради заштите и у интересу слободе хришћанских народа. Па и данас тај протекторат не би био наперен против, већ би био извршан у интересу балканских народа. Читав развој ствари иза берлинског уговора, упућује Русију да задобије тај протекторат. Русија имала је горкога искуства са Бугарском. Крвљу својих синова ослобођену Бугарску, оставила је Русија Бугарима и није захтјевала да заузме она кав положај као што га је заузела Аустро-Угарска у Босни и Херцеговини. Није захтјевала ни право држати поседа у Бугарској, нити икаквога протектората. Ради оне великодушности има Русија узрока да се каже. Оно што се у Бугарској догађало, како ју је руска војска оставила — највећа је незахвалност према Русији ослободитељи. Бугарска је постала оруђе у рукама непријатеља Русије. И ово је узрок, што је у Русији настала нека реакција у обзир симпатија словенских. Неки дио Русије се ратосиља тих симпатија, које су Русију ставили толиких жртава, а тим жртвама користили се само непријатељи Русије. Но и у том су кренуле ствари на боље. Бугарски народ се освјестио, види

куда је забасао, Стамбулова више нема, а Кобург тражи милости у рускога Императора.

При данашњем развоју ствари на истоку, Русија мора тражити јемства за свој положај на балканском полуострву. Чврсти положај Русије на Балкану лежи уједно у интересу Бугарскога и српског народа. Устојави рускога протектората на Балкану било би таково јемство. Да је Русија иза последњег руско-турског рата извршила извјестан протекторат над Бугарском, никада не би могло доћи до онога, што се под Стамбуловим догађало. Да је било старог руског протектората у Србији, никада не би могло доћи до оних тврдњица, којима је Србија изложена, до оних нездравих партијских борби, до оних несмислица радикалних, до разорних државних финансија, у опште, до општа жалоснога стања, у којем се Србија данас налази. Бугарска и Србија дају повода, да се данас мисли, да мали балкански народи нијесу кадри развити правилим државним животом. Изгледа да то лежи у неправилном културном развоју, јер док су народи на западу имали своју ренесансу, имали свој постепени развој кроз неколико столећа, народи балканског полуострва иза ослобођења од турског јарма, бачени су наједаред из XIV столећа у XIX. столеће. Тиме хоће да се разјасни, да у Бугарској и у Србији бивају ствари, које не одговарају правилном културном развоју.

Баш тај неправилан културни развој тако даје повода да се на западу држи, да народи на балканском полуострву нијесу кадри створити правилим државним животом и по томе да мале државе на Балкану не могу имати оцетанка, па за то да је потреба да сусједне велике државе Туреку подијеле.

Но ми нијесмо тога мијења, најмање држимо да би окупација аустријска до Солуна могла унапредити културу и посљедити ријешењу источног питања. Српски народ на Балкану и ако се не развија правилним током културе западних народа ипак има културну снагу у себи. Што се тиче окупације аустријске до Солуна, то би тамошњи народ сматрао господство Аустро-Угарске не као ослобођење, него као ново подјармљење. Настао би нови отпор и понављао би се све оно што се показује у одбору према турском господству. То не би било ријешење источног питања, већ нови заплет у источном питању.

Ми не држимо да ће доћи до споразума међу Аустро-Угарском и Русијом у обзир диоба балканског полуострва. Но у колико би до таквога споразума дошло, то би такови само привидан био. Русија би у Бугарској ахвала јачу позицију, да касније развија своју акцију у корист Српства. Народ српски на балканском полуострву у том случају могао би за кратко вријеме можда бити изложен опасности да дође под окупацију аустријску, али Русија елементарним напором генија свога народа корачала би напред у корист Српства.

Ствари на истоку брзо се развијају. У једном дану може бити великога измјенења. Као што је могућа даља окупација Аустро-Угарске до Солуна, тако је исто могућа изненадна евакуација Босне и Херцеговине. При данашњем стању ствари не Босфору, не зна се шта носи дан, а шта носи ноћ. Ту се може примјенити она стара изрека: accidit in puncto quod non speratur in anno.

оснује јерменско-грузинско царство, а под протекторатом Русије.

Али важност „Вјесника“ за Јермене није била само у његовој цивилизаторској мисији, већ „Вјесник-у“ припада и заслуга, што је много допринијело, и да се разумијевање и интересовање за питању у опште и рашири и учврсти.

Јер, у брзо последије заснивања првог јерменског часописа, изађоше и по многим другим напорима илјичким као у Калкути, Бомбају, Сингапору и т. д. јерменски часопис, који су међу Јермене ширили западну културу, и образованост. У другој четврти нашега вијека, достиже јерменска штампа доста висок ступањ развића. Оснивање првог јерменског часописа у Цариграду — томе духовном центру турских Јермена — 1832 године, заснивање „Кавказ-а“ првих јерменских новина у Тифлису, — духовном центру руских Јермена, год. 1846 — и доцније у Техерану заснован јерменски орган „Пут“ који је шитио интересе персијских Јермена — сви ти листови, имала су моћна утицаја на духовно развиће Јермена.

У то доба овлада Јерменима права — тако да кажемо — „новинарска грозница.“ По јевропским, американским и азијским варошима, само ако је икакве веће јерменске колоније било — оснивање и издавање јерменске новине. Па то је још и дан дањи карактеристичка особина свију јерменских колонија. Познати јерменист Дијорје тврди — свуда где ма и најмање групе Јермена има — наћи ћете

Толико је извјесно, да диоба Туреке међу велесилама не би значила ријешење источног питања, већ нови заплет. Једино ријешење источног питања, била би она диоба, коју би учинили хришћански народи као наравни наследници турске царевине, као стари баштинници пре инвазије отоманске. Протекторат Русије над Балканом могао би то ријешење само унапредити.

ЈЕВРОПСКА ПОЛИТИКА ПРОШЛЕ ГОДИНЕ.

Петроградско „Н. Времија“ доноси следећи поглед на међународну политику прошле године:

Јевропска политика пренијела се на далеке предјеле: као да је више не интересују стара питања о савлађивању једне или друге велике државе у самој Јевропи и о јевропској равнотежи, за коју се продило толико крви; и најновије политичке комбинације, тројни савез с Инглеском у ресерви и савез француско-руски као да су изгубиле свој при значај — непријатељи у Јевропи приближују се у Азији и у Африци, а пријатељи постају тамо јавни и доста зли противници. Једном ријечи јевропски интереси подицају се жељи освајања колонија.

Француска и Њемачка стаде су освајати колоније још осамдесетих година, и отада савријена антагонизам између ове двије државе и Инглеске; прошле године та се борба само поштрила. Повод је био китајско-јапонски рат. У почетку рата Инглеска је помагала Китају, и последице првијех побједа јапонских инглеска дипломатија обратила се јевропским државама с предлогом да се умијенују заједнички у јапонско-китајски рат, да се заустави продирање јапонске војске у Китај, како би Инглеској припало посредовање између ратујућих странака. Посредник би био тражио и добио приличну награду на унутр трговине Њемачке и Француске на далеком истоку. И за то су ове двије државе одбиле предлог инглески. Али у самој ствари, предлог инглески био је управљен против Русије: инглеска дипломатија хтјела је предупредити интервенцију Русије у борбу жутијех раса, која се развијала у сусједству Русије, и у то доба, помоћу западне Јевропе добити поморску луку близу Владивостока, да тијем створи себи други Гибралтар на Тихом океану између Русије, Јапона и Китаја. Да се тада Њемачка придружила Инглеској, могао је букнути рат јевропски. Ма каква био исход тог рата, нема сумње, Инглеска бише најмањим жртвама највише добити: рат бише привући све силе како Француске и Русије, тако и Њемачке у Јевропу, и Инглеска бише тада располагати по својој вољи и на далеком истоку и у Африци. За вријеме Наполеона I Француска је изгубила своје колоније, цјена трговина спољашња претрпјела јак удар, и та је иста опасност сада пријетила Њемачкој, да је заратила с Русијом и Француском. У посљедње двије три десетине година ъемачка индустрија тако се развила, да унутрашњи мир љезни и благостање зависи, као и у Инглеској, од развоја спољашње трговине, и у томе треба тражити прави узрок посљедњег дјеловања Њемачке на пољу међународне политике. Докле се Њемачка не утврди у својој новијем африканској колонијама, докле не осигура своју трговину на далеком истоку са стране Инглеске, ъемачка политика

најсигурно и бар једне новине. Он прича, да је једна јерменска колонија, у јужној Америци, која је бројила свега 50 чланова, имала неко вријеме и свој засебни орган!!

Многе од ових колонија имале су по кад кад јака утицаја и на судбину целокупне јерменске питање. Такав значај имала је Москва у год. 1858—1874. гдје је славни јерменски професор С. Назарјан издавао свој чувени мјесечни часопис „Сјеворни сјај.“

По највећа заслуга за јерменску штампу припада реду Мехитариста. Тај ред, који је и јевропском свијету познат због својих односа ка Бајрону, игра у историји јерменске културе видну улогу. Тежећи непрестанце да међу Јермене шире западно — јевропску цивилизацију — мехитаристе су главну своју пажњу обраћали развићу јерменске штампе. Мехитаристе из Беча и Венеције развили су на пољу ширења новинарства неуморну дјелатност; почев од год. 1800 па до данас издали су Мехитаристе осам периодичких списа. Један од тих списа, године 1843 у Млечима основани журнал „Вашпагет“ (полиграф), најбогатији је садржином, а и иначе најодличнији представник јерменске штампе. За 52 год. његова оцетанка „Полиграф“ је сачувао новаторску енергију и убјеђеношћу заступао принципе слободе, хуманитета и напретка. Он је као моћна ријека изливала просвјетелство у сваки кутак јерменски. Све појаве из науке, све тековине човјечијег духа, све слободне покрете и струје културних народа, тумачио је „Полиграф“ Јер

мора тражити зближења са Француском и Русијом.

Тако, последице дугот очекивања, дође вријеме да и руска дипломатија привеле у дјело све своје искуство — да мирним путем потакне ријешење многог ствари у спољашњој политици, како захтјевају интереси Русије. Прошла година није била бесплодна у томе смислу: руска дипломатија заузела се да постигне Јапонце из Кореје, да парализује инглески утицај у турској Јерменској, у Цариграду, и цијеном гаранцијом китајског зајма (како иностранци неће веле) да добије од Китаја жељезницу из Сибира преко Манџурије у Порт-Артур; и најпослије бугарска депутација, долазила је да се поклати у Петроград. Као у почетку — ово су сјајни успјеси дипломатски, и ако приуговоритељног карактера, који тек побуђују лијене наде у будућност. Тако мисле и наши најближи савезници. Француска је прошле године покорила Мадагаскар, без икакве обзира на инглеске протесте; осим тога за заједничко заузимање с Русијом за Китај и за реализацију китајског зајма Француска је добила територијалну награду на горњем току Меконта и право слободне трговине у трима јужним китајским областима. Њемачка је добила важне трговинске факторије у Китају, које ће с вријемом постати утврђене позиције на китајским областима, и ступила је у преговоре са китајском владом односно једне дике. Ако је толико мјеста на далеком истоку, да западне државе, које имају само трговинске интересе, заузимају потребите им положаје, може се држати, да ће се наћи лука и за руску ескадру на Тихом океану, која се не задељује, и која је Русији тако потребита у стратешком обзир, као и за јужни наслон сибирске жељезнице. То се не смје одлагати. Треба ријешити корејско питање, докле је Инглеска заузета борбом са Њемачком у јужној Африци и са Сједињеним Државама у Венецуели. Тек Инглески ове послове мирно сврше, ми ћемо их онет видјети у Цариграду. Јерменска их интересује само у колико под културном управом може отворити врата инглеској индустрији. Све што тражи инглеска дипломатија, то су крупне сумње на јевропском истоку, како би навела јевропске државе на нову диобу Туреке. У томе случају Инглеска се наиза да ће коначно присајединити Египат. Ради Египта Инглеси се неће устезати да потакну преврат у Цариграду, да побуне Малу Азију, Македонију и Албанију, а као што се виђело прошле године, то није тако тежак посао. Први покушај није био толико срећан, други се може увјерчати с успјехом. Треба бити спремни за све случајности.

ДОПИСИ.

Из Плевала, 1 јануара 1896. — Племинити наш Мухамеланов Ади Адо Барјовић, син Мамутага Барјовића, спремио је у православној школи мушк и женску 36 лари опанка и 60 метара камбрина да се подијели сиромашнијем ђацима пред Божићни празник. Овакоме брату Србину-мухамелану сваки Србин ће на пунијех уста парећи благодарност. Шеменин Мамутага Барјовић отац је Ади-Ајев за којег је ђетос „Глас Црногора“ изио на виђело, како је речени Мамутага измирио православно општину, која је била у свађи толико година, на огромну штету православне

менима, те их тако све јаче постицао у тежи за политичком слободом.

Мехитариста, нарочито овај из Беча издао је прошле године, приликом стогодишње прославе јерменске питање, што ресантну спомену, која износи врло богат и научан материјал за библиографију јерменског новинарства.

За минулих 100 година изашло је свега 150 јерменских дневних листова и часописа. Но, при томе мора се у обзир узети, да је право развиће и ширење јерменске штампе тек у шестим годинама отпочело.

Те тако тако од Туреке обећано реформе, биле су по Јермене од значаја у толико, што су жуђ Јерменску за оснивањем све нових органа јавности, довели до најјачег ступња. Тако пратеће број јерменских журнала за 10 г. од 1860—1870 од 16 на 49.

Данас излазе укупно, како професор Веселовски у својим интересним испитивањима о јерменској штампи, вели, 31 јерменске новине; једна трећина од тога броја отпада на зајављску; више но 1/3 на Туреку, а остатак на цео остали свијет. Једно карактеристично објелашје модерне јерменске штампе, то је њихова богата садржина. Модерни јерменски часопис је вјерно огледало живота њихова у свима својим појавама.

Док у Цариграду излазе понајвише стручни журнали, као педагошки, музички, и т. д. докле се они листови јерменски, који се по Русији, и по осталим државама издају, одликују разновршношћу и обилним

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРА.“

ЈЕРМЕНСКА ШТАМПА.

Јерменско новинарство има сада тек то година.

Пет година последије оснивања прве јерменске штампарије на Сан-Лазару, и то од „Мехитариста,“ изађе 29 октобра 1794 године далекој Индији, у Мадрасу први број првог јерменског новина, под називом „Азат Јерменски новина“, под називом „Азат Јерменски новина“. Оснивалац и издавалац првих јерменских новина, био је један јерменски поименом Смавоњан, образован и језички вичан човек, који је запаљивим бесједом проповиједао буђење и напредак. Први час и застоја. Један од најбољих савјетника тих новина, био је тада у Петрограду, живићи архиепископ Аргутински — До-орук. И овај великодостојник јерменске цркве из руске престонице, искључиво се заступао јерменским свјетовним стварима, не додирују тежећи, да за јерменску ствар задобије оне богате Јермене у Индији, у којима је онда била сва трговина на Истоку. А каква је значај „Вјесник“ тада имао за ствар ослобођења Јермена — види се из боље из тога, што су у то вријеме индијски Јермени понудили руској царици Катарици II. много милијуна рубаља, само да

*) Мехитаристе, (Братство утјехе), зову се чланови једне конгрегације римске цркве, по својој оснивалац Мехитар-у, који је тај ред засновао у Цариграду (1676—1749 год.).

школе, и манастира. Али иза овога душмани српске слоге преко својих форинташа упалише лагуном те је пукао и онет међу неким газдама овдашњим, слогу и касу манастирску и школску, и тако неколика овдашња трговца подијелише на двије стране, дома и руне највеће просвјетне светиње, и српске обичаје. Ове залутале душе, ако даје узтрају у својој ђавољој игри, онда треба њихова имена на јавност изнијети, ће ће их свака српска душа просвјетом осудити, и ђавољој лиги предати.

Овде не могу пропустити а да не споменем добри и племенити предлог његове преузвишености Сулеман паше, и Мамутага Барјовића, који су пријед неколике године предлагали православној општини, да отворе гимназију или попу гимназију само подусловијем да не буду професори из аустријске државе, додавајући да ће и они помоћ знатиу истом заводу додати. Овај честити и племенити предлог Сулеман паше и Мамутага Барјовића кратковиди српски неусловије, него се латине школске и манастирске касе те је просишљу. Како Сулеман паша и Мамутага Барјовић тако и осталијем Агама и Беговима може се одати највећа признања особите захвале, који су вагда се заузимали у корист православне школе, доуштајући општини подпуно школско право да врши школски рад како она оће да располаже. Знам и ово прије неког времена, елашећи дан Св. Саве сваке године, на овај празнични српски дан долазили су Аге и Бегови те су у присуству са православнојем честитали учитељима исти празник и увеличавали, ће је црква музика свирала пред зградом православне школе. Овака симпатија господе Мухамеданаца према школи православној и данас дани траје. Овамо је дошао глас да је Његово Величанство Султан Хамид одобрио, да митрополит може доћи на Призренску столицу Србин и српске народности и у овом је питању Мамутага Барјовић био први, да се жеља православној срба што прије оствари, говорећи исти Мамутага „како је мухамеданцима овдашњим мило када имаду муштију или мулерица, који зна наш матерински српски језик, тако и православној треба владика своје народности“. Уздам се да ће речени Мамутага са другијем Агама и Беговима учинети као вагда што су чинили у прилог слоге и измирења православне општине, њена наипретка и њене слоге. А тако и за србина Владику ускорити што пријед са народном жељом да се испуни.

Праг, 28 децембра 1895 године. — Последије славних бојева на војном пољу Црна Гора као и све друге државе почела је да војује на просвјетном и привредном пољу. Борба, коју државна управа има данас да води, много је тежа од пређашње, јер док се тада тицало само политичке слободе, данас се тиче и политичке и економске, пошто је већ доказана истина, да народ, који је економски потчињен, дуго не може да сачува ни политичку самосталност.

Све ове прилике односно неприлике врло су добро познате чешком народу, и за то је он похитао, да бар у неколико поможе свом братеком народу. Када су Чеси 1891 године приредили стогодишњу јубилеумну изложбу (1791 год. Леополд II цар аустријски крунисао се у Прагу и за краља чешког, у чију је почаст тада приређена и изложба), њихова — чешка — је жеља тада била, да их том приликом по сјете сви словенски народи, међу којима

су на прво мјесто рачунали и на Црногорце. Но како уседа тадашњих политичких незграда Црногорци нијесу могли амо на изложбу доћи, то је тадашњи изложбени приредивачки одбор за дочек гостију из Црне Горе, од којих, који је за ову циљ прикупљен био основна фонд за потпомагање црногорских младих, који би се одали пољопривредној односно занатлијској струци. И занста одмах послје изложбе видимо на виноградској школи у Мјелнику једног младог Црногорца по имену Петра Пламенца, као питомца овог фонда, који, пошто је свршио школу у Мјелнику (у Чешкој) такође као питомца овог фонда отпустио је у јужну Француску ради даљег усавршавања. Осим овог питомца, који се и данас бави у Бордоу овај фонд има још пет питомца и то: Милутина Поповића из Лијеве Ријеке, који учи ковачки занат; Тома Ковачевића који учи дрворезачки занат; Никола Перинића и Мила Радуювића с Цетиња, који уче столарство; и Мила Галивцу из Ријеке који учи пушкарски занат код првог чешког пушкара у Колнију.

Осим тога што овај одбор ове младе трудбенике материјално потпомаже, не мање је за похвалу од њега и то, што се он стара, да њихови питомци и овдје гаје обичаје и навике, којима су се привикли у својој отаџбини.

Познато је, да су Чеси већином католичке вјере, и врло их је мало, који имају протестанску или православу вјеру. Али како овдје живе у доста знатној количини православни — већином Русе, за тим Срби и Бугари — то је већ скоро четврт стољећа од како је овдје и право славна црква. Ја сам први пут у овој православној цркви присуствовао служби на Божић и морам признати, да ме је посјета изненадила е обзиром на мношину православних, који овдје живе. Могу рећи, да су они у светом храму сви на окупу били: ту сте видјели Србе, Русе, Бугаре, Хрвате, Словенце и Македонце. По свршеној литургији, на којој је дивно пјевао хор чешког народног позоришта, одио се као и свјасда на честитање празника свештеницима и старијим виђенијим грађанима.

Приликом честитања учало ми је у очи материнско понашање једне госпође из Црногораца, и за то уписах једног од њих, да није госпођа такође из Црне Горе, на које ми уписах одговори: да је госпођа родом из Новог Сада и да је њен муж потпресједник фонда за потпомагање црногорских младих. У том нам се приближи поменута госпођа и пошто ме њој друг престави, она рече, да је њен муж хтио да позове све овдешње Србе на ручак, који се по свршеној служби даје у част Црногораца, али није знао адресе, уседа чега она како мене тако и све присутне Србе у цркви позва на ручак. Како је било већ пријеме ручку те тако сви смо задани били, то нас неколико изјавише: да ћемо после ручка на весеље доћи, што и учинисмо. Нека ме језа обухвати кад се приближих гостионци, у којој је ручак био, јер још е поља чух јуначке пјесме и кад уђох унутра изненадих се оном реду и весељу. Учество тризасеједно је г. Холчек чешки књижевник и сарадник „Народних Листа“ за југословенске прилике, који је и једну књигу написао о Црној Гори, и који је пресједник реченог фонда. Дјелово да г. Холчека сјећање г. др. Ховарна, који је као лекар више година провео у Србији, Српјему, Банату и Бачкој, а до њега др. Черни син бившег дугогодишњег пресједника а сада почасног грађанина

и подижу морални значај јерменских штампа, која ни под највећим тешкоћама, није престајала, да међ Јермене шири западно-јевропско образовање и културу. Један од најистакнутијих јерменских публициста, који има националних заслуга по развитак јерменске штампе био је проф. Назарјанц, издавач јерменског ревија „Сјеверни сјај.“ Његов мјесечни часопис био је најквалитетнији носилац западно-јевропске цивилизације. — Око професора Назарјанца испунише се многе талентоване публицисте, међу којима се нарочито истицао рано умрли професор Набал-џан, човек стресит и јевропски образован. А за јерменску штампу у зајавкаској, много је заслуга стекао публициста Араури. Тај Јерменин, који је пуних 20 година у Тивлису уређивао јерменске новине „Масхак“ (Радник) знао је својим духовитим чланцима, да иза сена прене Јермене, и да их придобије за све слободне и напредне идеје. Од не мањег значаја за турске Јермене, била је и публицистичка радња јерменског патријарха Кримјана, који је у центруму турске јерменске, основно познати журнал „Орао са Васпурагана“, а писао га народним језиком, и тиме га учинио приступачним и за прост народ. — Сви ти листови, као и њихови сарадници имали су јак културни утицај на јерменски народ, који је у последње вријеме толико заинтересовао све политичке кругове старог и новог свијета.

Из „Срп. Новина.“

општине пранке који је више пута био у Црној Гори и о њој писао. С лијеве стране до г. Холчека сједно је Презновски посла ник у чешкој скупштини и у аустријском вијећу, чији је брат као добровољац у српској турском рату (1876 г.) код Зајчара погинуо. До г. Презновског није совре сјећали су г. г. фабрикарти и занатлије код који су питомци, и у зачељу совре сјећали су Црногорци, којима смо се за тим ми — Срби — приближили. Цијело после подне протекло је у пјевању декламација и напјању здравица, међу којима је веома важна г. Чернот, јер је он у здравици навео, како Црногорци требају тако да се васпитавају, како би по повратку свом не ширили аристократски живот, који је противан тамошњим приликама, већ да и тада имају демократски и ратоборни дух, чиме се и одликују Црногорци. После весела раздати су поклони питомцима и у позну вечер разишли смо се весели и е успоменом, како смо дивно провели српски Божић међу братским нам народом Чесима за које ћемо им вјечито остати благодарни.

Чед. М. Јаксимовић.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Милетићева дјела.) Српско књижевно-новинарско друштво „Братство“ од 3000 дионица по 10 епар. за откуп и издавање свију Милетићевих умотворина, које и другим књижевним подухватима намјерава служити српској књижевности и просвјети, одредило је било као рок уписе и уплате дионица напу нову годину.

Са многих страна моле и захтијевају повјерљивци и скупљачи, да би се у интересе што потпунијег успјеха за достојан откуп и издавање Милетићевих дјела подужно тај рок до самог дана прославе Милетићеве седамдесетогодишњице.

Радо излазимо на сусрет овим образложеним захтјевима, како би дали прилике свима опима да се одазову, који су до сада из ма каквог разлога заостали и нијесу испунили своје народне дужности према великим заслугама Милетићевим, — а нарочито како би омогућили нашим црквеним општинама, разним просвјетним, добротворним и новчаним друштвима, за другима и заводима и приредивачима забави, да што обилатнијим уписом и уплатом дионица припомогну бржем и сјајнијем остварењу великог народног дјела: откупа и издавања Милетићевих умотворина.

Према томе рок је уписе и уплате дионица „Братства“, дан Милетићеве прославе: 10. (22.) фебруар 1896.

Очекујући да ће сваки Србин и Српкиња и свако српско тијело и друштво и мјесто схватити, да у одзиву за откуп и издавање Милетићевих дјела лежи мјерило за признање и поштовање његова рада, и да ће према томе и страни свијет судити о нашој љубави и захвалности према њему, позивамо све српске родољубе, да се приједно заузму око уписа и уплате дионица „Братства“, и да нас за времена изјештавају о стању ствари.

Уплате и све поштомље ваља слати адресом: „Братство“ — Нови Сад. ПРИВРЕМЕНИ ОДБОР српског књижевно-новинарског друштва „БРАТСТВО“.

(Листови.) За нову годину препоручамо најтоплије: биоградско „Дјело“, карловачко „Бранково Коло“ и сарајевско „Босанску Вилу.“ Сва ова три наша књижевна листа, показала су да имају услова за живот, и да заслужују да живе. Пуну су поуке и забаве, које ошлемењују и образују народ, и к томе подржавају нашу јуменску заједницу. „Дјело“ требало би да држе све наше читалнице, а „Бранково Коло“ и „Босанску Вилу“ све наше боље куће.

— Примили смо последњу свеску за г. 1895 „Бетовиса“ Матине Српске са сљедећом садржином:

I. Уговори између Леополда I. и српског народа. Ов дра Каменка Суботића. — II. Други додаток грађи за природописну поемкалтуру и за рибарско оруђе. Саставио Мојо Медич. — III. Пабирици. Придози за оцјену наших домаћих извора. V. Хронологија српских архиепископа по Данилову Родоелову. Од Стр. Станојевића. — IV. Мелхиор Де Вогије (Melchior De Vogüé.) Српској омладини приказује Марко Цар. — V. Мртвачки обичаји и обреди код јужнијех Словена прије и сада. Ђовор Вида Вулећића-Вукасовића на конгресу фолклора у Чикагу. — VI. Најстарија не дагошка дјела. Од Јов. Ј. Кнежевића. — VII. Неколико српских ријечи којих нема у Вукову рјечнику. Скупио их је по Српјему и протумачио Дамјан Прерадовић. — VIII. Богић Стратимировић, пуномоћник народа херцеговачког при царском двору у Бечу године 1737—1739. Од Ђорђа Стратимировића.

IX. Књижевност: Учитељеве записке. Низ примјера на васпитачком раду од Сретева М. Адаћа. Оцјена Мите Пешковића.

X. Матица Српска: Изводи из латинског књижевног одјељења и одбора 1895 године: „О бактеријама“ од непознатог писца. Оцјена дра Илије Огњановића. — „Наше више дјепојачке школе“ од непознатог писца. Оцјена Аркадије Варањанина. — „Велештајнов око“ од Шилера у преводу Јов. Живојновића. Оцјена Милана Савића. — Исправици.

— Издао је 1 бр. „Споменка за 1896 г. са овом садржином: „Најјернији друг“ (са сликом.) „Дедин поклон“ прип. „Сиротица Дана“ (са сликом.) „Немањичу св. Сави.“ „Песломањива лутка“ (прип. са сликом.) „Искреност“ пјесма. „Зима“ (са сликом.) „Свјесна груд“ (са сликом.) „Рано.“ „Нове књиге и листови.“ „У доколице.“ „Одговори.“ „Дјечји добротвори.“ Пријатељима „Споменковим.“

„Споменак“ излази 1 дана сваког мјесеца на цијелом табаклу. Препилата се шиле гosci. Вељку Константиновићу у Пачеву; а рукописи и све што се однеси на уређивање листа уреднику. — Рукописи се не враћају. — Непаљена пјесма по примају се.

Цијена је „Споменку“ за Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину 1 ф. или 2 круне, а за остале земље 2½ динара. Један број 12 повч. 24 потуре. Верење нема.

(Вукова дјела.) Наштампана је и може се добити у државној штампарији у Биограду и у свима државним књижарницама у Србији књига: Српске народне пјесме, скупио их и на свијет издао Вук Стеф. Караџић. Књига друга, у којој су пјесме јуначке најстарије (друго државно издање). Биоград, 1895. — 8,° стр. VI и 648. Цијена: у тврдим корицама 4, у меким 3 динара. Још се могу добити ова издања Вукова Одбора:

I. Српске народне пјесме; скупио их и на свијет издао Вук Стеф. Караџић:

1) Књига прва, у којој су различне женске пјесме. Биоград 1891. — 8,° стр. LXXX и 662, и 2 листа пота. Цијена у тврдим корицама 4, у меким 3 динара;

2) Књига трећа, у којој су јуначке пјесме средњијех времена. Биоград 1894. — 8,° стр. 551 и 4 листа. Цијена у тврдим корицама 3, у меким 2 динара.

У штампани је и књига четврта „Српских народних пјесма.“

II. Скупљени граматички и подемички списи Вука Стеф. Караџића:

1) Књига прва (год. 1814—1818). Биоград 1894. — 8,° стр. XV и 224. Цијена у меким корицама 3 динара.

2) Књига друга, свеска I. (год. 1818—1822). Биоград 1894. — 8,° стр. 240. Цијена у меким корицама 3 динара.

3) Књига друга, свеска II. (год. 1824—1835). Биоград 1895. — 8,° стр. XI и 241—511. Цијена у меким корицама 3 динара.

Довршују се и прва свеска треће књиге ових списи Вукових.

III. Српски рјечник, петумачен њемачкијем и латинскијем рјечником; скупио га и на свијет издао Вук Стеф. Караџић, треће издање:

Свеска прва (од а до звање). Биоград 1892. — В. 8,° стр. XX и 256. Цијена у меким корицама 4, динара.

Штампана се и нова, по Вукову рукопису исправљена и умножена, издања цијелог речника.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(И зима је удесна за сађење воћана.) За сађење воћана ититу се прова године три доба: јесен, зима и прољеће, по њихових најбоље је, ако се изабере: јесен, затим зима, а најлошије је прољеће. „Тежак“ је вагда засађунао таково гледиште, на зато и сада хита, да љубитеље воћана потјети на ову врло важну радњу.

Да је јесен сађење воћана најбоље, и да је сађење воћана зими, дјелово боље од сађења на прољеће, у томе се слажу сви и наши и страни воћари. Чувени њемачки воћар Гоше о томе каже: „Сади кад хоћеш, али при том имај доброг узр, да је за овај циљ бољи изабериш од децембра, децембар од јануара, јануар од фебруара, фебруар од марта а март од априла.“

То Гоше говори на основу свјета и великог искуства, па му што и треба поровати и у толико прија, што се, као што наведосмо, и наши воћари хвале сађењем у ово доба.

Користи, које се постижу сађењем воћана зими, у главноме су исте као и оне, које се имају од јесен сађења воћана, и да би их што боље схватили, изложисмо их у неколико тачака. Тако:

1. На пресједима жила старију се крвжице (залуде) одмах по сађењу и почевши од фебруара, када се буди и вегетација, терају и нове жале, које су од великог значаја за плодност. На воћанима, које су посађене или утврђене у добу од октобра до јануара, и које се затим ваде из земље у добу од фебруара до

марта, могу се по томе, запазити и квр-
жаци и нове жале. Природа се, као што
се види, стара, да што прије залијече
жале које су повријеђене ископавањем
вођака, и да што прије производе нове
жале, те да тако спаше вођку од смрти.

2. Кипом и снјегом потпонамаже се
слијегање земље, која ипак остаје тропна,
и њоме се испуњавају све пунлине, које
између жила морају остати, па ма се са-
ђење вршило и најнапжљивије.

3. Утицајем мразева земља се дроб-
и те се тако олакшава обрађивање горњег
слоја, а и жилама могуће је, да лакше
прилазе: ваздух, киша, роса и топлота.
Због чега су ове не само здравије, већ се
и развијају лакше и снажније од жила на
вођама, које су пресађене у прољеће. Кад
се вође саде у прољеће, т. ј. после,
пошто снјег окопи и кад је земља због
многе влаге тешка и смочишава, онда се у
добу, кад сунце опече, начини на површини
земље чврста кора која смета, те до жила
не могу одмах да продру наведени чиниоци:
ваздух, киша, роса и топлота, па се зато
оваке вође и лошије развијају и не могу
бити онако здраве, као вође посађене с
јесени и зими.

4. Приликом сађења, па ма како се
ово брзо вршило, жале морају бити за
неко вријеме у додиру с ваздухом и свје-
тлошћу, и стога, што је с јесени и преко
зиме нижа топлота, природно је, да ће се
и жале исушити у мањој мјери, него у
случају, кад се вође саде на прољеће, а
у колико се оне у ово доба и иначе више
сасуше, у толико ће се и наравно теже
примити. Кад се вође с јесени па и преко
зиме забораве одмах да уграде, или се то
ма из којих узрока не учини, онда се оне
због наведених разлога, не могу толико да
опште, међу тим, кад се с прољећа и само
за кратко вријеме буду ван земље, онда
им се смежурају (сасуше) жале, грање и
деторасте, па су у толико и негодније
за сађење.

5. Земља преко зиме усисне велику
количину влаге, те за то и вође које се
саде с јесени и зими, касније мање пате
од суше, од вођака које се саде у про-
љеће, и приликом сађења није их потребно
заливати, међутим, кад се саде у према-
љеће, онда је заливање посве нужно.

6. За оне, који вође купују, свакад
је боље да то учине с јесени или зими,
јер ће тада имати много већи избор, због
чега ће добити и вође много боље ка-
коће, а неће их ни „дасире“ скупије стати.
Па и у сортама имаће жељени избор, јер
је мања могућност, да ће се у ово вријеме
разграбити.

7. Јакови а нарочито родни пунољци
почињу да цупе и тјерају већ од фебру-
ара, па се зато приликом копања, паковања,
преноса, сађења, и т. д. могу лакше да
опште и униште, него у добу, кад вође
мирују (од октобра до фебруара). А с тога
што вође које се саде од фебруара и
касније пате приликом преноса од суше и
жеге и то далеко више но вође које ће
се садити с јесени, излази, да ће се код
њих и тиме знатно отежати примање и
правилно развијање но код вођака које се
саде с јесени и зими.

Као што се види има доста и јаких
разлога који говоре у прилог зимском
сађењу вођака, а кад се томе дода, да је
вођар у то доба и беспосленији но у
прољеће, онда не остаје ништа друго, него
— латити се посла. Само при том треба
пазити, да се сађење не врши за вријеме
мразева и кад је земља сасвим влажна, као
и да се предузима што раније, јер ће и
сађење, као што је наведено, бити у то-
лико повољније, боље.

Разлозима, да сађење вођака треба
предузети у прољеће на тешким и влаж-
ним земљама нема просто никакво смисла.
О томе вођар Гоше вели: „Толико је
година како садим вође без обзира на
климу, подобрај и особину земље, садим их
свуда гдје год могу, па још нијесам запа-
зио да вође посађене у јесен и зими на
тешким и влажним земљама пате у чему
нешто више од вођака које су на истим
земљама посађене у прољеће.“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Ц е т и њ е, 13 јануара.

(Богојављење.) На Богојављење,
послије архијерејске службе, изашла
је из манастира литија на пјачу код
бунара, гдје је Високопреосиештени г.
Митрополит Митрофан осветио воду у
присуству Његовог Височанства Госпо-
дара и мноштва побожног народа.

(Долазак генерала Павловића.) У
уторник пријео је из Београда
г. генерал Павловић, посланик Њего-
вог Величанства Краља Александра.
На граници дочекао га је војнички
капетан г. Машац Божовић, који му је

аташиран, са дворским колима, у ко-
јима је продужио пут. Одма послје
доласка г. генерал је посетио г. вој-
воду Вуковића, нашег министра ино-
странијех дјела, који му је одвратно
посјету. Сјутри дан је г. вој. Вуковић
представио г. генерала Павловића Ње-
говом Височанству Књазу Насљеднику,
код кога се г. генерал дуже задржао.
У вечер је Његово Височанство Го-
сподар примио г. генерала Павловића
у приватној аудијенцији и позвао га
на фамилијарни објед, гдје је остао до
10^{1/2} ура. Како Његово Височанство
Господар од Богојављења не излази
из собе због назебљине, Његово Висо-
чанство примиће г. генерала Павло-
вића у свечаној аудијенцији на Савин
дан. Јучер је г. генерал Павловић
чинио посјете, а синоћ је опет био на
фамилијарном обједу у Свијетлом Дво-
ру. Јутрос је г. генерал отпутовао у
Подгорицу са г. Славом Турковићем,
адјутантом Његовог Височанства, и г.
кап. Божовићем, да прегледа нову по-
дофицерску школу. Г. генерал Павло-
вића свуда чини најбољи утисак, и
свуда га најрадосније предусрјетају.

(Из Новог Сада.) Г. Милош Ди-
митријевић, пресједник Матине Сри-
ске, из Новог Сада телеграфом је че-
стиао Његовом Височанству Госпо-
дару орден Св. Саве, за Његове књи-
жевне заслуге.

(Личне вијести.) Г. др. В. Богви-
нић, наш министар правде, пријео је
из Дубровника, гдје зиму проводи.

(† Васил Сумароков.) Начелник
жељезница у свој пространој Русији,
брат г. пуковника Сумарокова, у ци-
јету младости, преминуо је у Петро-
граду на Богојављење услед напрасне
срчане болести. Тужна вијест сти-
гла је исти дан г. Министру Аграрно-
нулу, који ју је саопштио г. пуковнику.
Она је у толико тежи утисак учинила,
у колико је била изненадна. Љубав,
што је стекао г. пуковник Сумароков
међу нама, учинила је да је све Цетиње
пекрено учествовало у жалости ове
старе бојарске руске куће. У понедје-
лник је била покојнику задупна литур-
гија са парастосом, који је одслужио
Високопреосиештени Митрополит г. Ми-
трофан у манастирској цркви.

(Одикована.) Његово Височан-
ство Господар изводи је одиковати
Г. др. Ђока Петковића IV њим сте-
пеном Данилова реда.

(Отворена граница.) Граница из-
међу Црне Горе и окупираних про-
винција, будући затворена од више
мјесеца, Књажев. Влада на тражење
Босанске владе отворила ју је 2 ја-
нуара.

(Друштво „Горски Вијенац“) на
главној годишњој сједници држаној 6.
ов. мј. једногласно је ријешило, да
приреди на дан навршења седамдесете
године српског великана — мученика
Светозара Милетића друштвено сјело,
на којему ће један од чланова говорити
о слављенику. Чисти приход, који па-
не те вечери, биће намињен дару што
ће народ овом приликом подијети
Милетићу. Обраћамо пажњу на позив
на уписивање доприноса у „Братство“,
што га на другом мјесту доносимо.

(Српска Књижевна Задруга у
Црној Гори.) У IV коло Српске Књи-
жевне Задруге уписао се код друш-
твеног повјереника госп. проф. Павла
Поповића на Цетињу, још и ова го-
спода:

О с н и в а ч и:

26. Г. Војвода Божо Петровић, министар
пресједник (за 3 и 4 коло);
27. г. Војвода Гавро Вуковић, министар
спољних послова;
28. г. Нико Матановић, мин. финансије;
29. г. Лазар Мијушковић, књ. црн. консул
у Скадру;
30. г. Славомар Турковић, ађутант Њ.
Височанства Господара;
31. г. Илија Вулетић, секр. мин. сп. посл.;
32. г. Саво Радуловић, секр. варошке упр.;
33. Цетињска Основна Школа;

34. Ђевојачки Институт Царице Марије,
на Цетињу.

У л а г а ч и:

18. Г. Амзбег Муховић орденанс официр
Њ. В. Господара.

Г. г. Чланови Задруге из Никшића.
Подгорице Бара и др. мјеста даљних моле
се дека похитају с улогом.

(Вријеме.) Пошто је снјег паоу био
је јакот сјевера па је наступило лијено
али студено вријеме. Од ономадне је студен
падала изјутра до 12 степенa. По сјевер-
нијем крајевима није још велики снјег
пао, тако да се на неким мјестима стока
изјављује на нашу. Пут до Котора био је
у нашој граници одма прочишћен, али ди-
лијенца није могла радити, јер је требало
чекати док се у аустријској граници пут
почисти, гдје је неколике канице снјега
покријевао. Од понедјелника дилијенца
опет ради.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА.“

МАДРИД, 6 јануара. — Маршал
Камнос услед болести дао је оставку.
На његово мјесто поћи ће на Кубу
генерал Вајлер.

БЕРЛИН, 7 јануара. — Поводом
прославе двајеститогодишњице цар-
ства, Цар Вилхелм је благодарио
Бисмарку на његову незаборавну радињу
за корист Цара. Свечаност је просла-
вљена по свијем сједињенијем њемац-
кијем државама.

ПЕТРОГРАД, 7 јануара — Цар
је наредио да крунисање буде у Москви
течајем маја. Биће позвани на круни-
сање преставници провинција и друга
преставници из цијеле Русије.

МАДРИД, 7 јануара. — Маршал
Камнос протестирао је на замјену под
изговором здравља.

МАСАВА, 8 јануара. — Положај
код Макала није се промијенио. Мене-
лик тражи преговоре.

МАДРИД, 8 јануара. — Генерал
Вајлер послје дугог разговора са Ка-
повом примио је наименовање за глав-
ног заповједника на Куби, куда креће
одма.

ПАРИЗ, 9 јануара. — Лубет зау-
зимајући предсједништво у сенату
вагласно је потребу, да сенат опет
прихвати своју улогу умјеравајућу.

МАСАВА, 9 јануара. — Барати-
јери телографирао је, да је концентра-
ција војске у Адиграт Адагалоу успје-
ла, без губитака.

РИМ, 10 јануара. — Њемачки
Цар телеграфирао је Краљу Умберту,
да се дивн јунаштву посаде Макала.

ВИОГРАД, 11 јануара. — У
скупштини Павловић је подио интер-
пелацију о забрани увоза свиња у
Угарску ма да су свиње здраве, и
тражи мјере да се штити интерес
Србије.

ПАРИЗ, 11 јануара. — Краљи-
ца Мадагаскара потписала је без мо-
дификације уговор са Француском.

РИМ, 11 јануара. — Пријео је
Нигра посланик у Бечу и примио га
је краљ па је конференирао са Криспи-
је и Бланом.

ЛОНДОН, 11 јануара. — Прип
Батемберг умро је.

ЛОНДОН, 12 јануара. — Цар
Вилхелм је управо Краљци и прин-
цеси Батемберг денешу саучешћа у
жалости. Услед потреса Краљца је
прошла ноћ немирно: Њезино здравље
ипак задовољава.

ПАРИЗ, 12 јануара. — Мини-
старски савјет занима се са уговором,
што је потписала Мадагаскарска Кра-
љца, по коме се Мадагаскар признаје
као посјед француски, уз уздржање
Краљине и урођене администрације.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

„ПЈЕСНИК И ВПЛА“, тај дивни
пјеснички умотвор Књаза-Пјесника и
Господара Црногорског Николе I, који

је кирилицом и латиницом оштампан,
може се добити још, и то:

Фино издање латиницом ком. по 70 н.
„Кирилицом“ „ „ 70 н.
Простије „ „ 50 н.

Препродавци и Књижари до-
бијају процента 20%, и не плаћају
никакве поштарине.

Обратити се с поруком на
Управу Цетињске Читалнице на Це-
тињу (Cettinje, Montenegro).

Изашла је из штампе

„Г Р Л И Ц А“

КАЛЕНДАР ЦРНОГОРСКИ СА ШЕМАТИЗМОМ

за преступну годину

1896

која има 366 дана

ИЗДАЛА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

Цијена 30 новчића.

Може се наручити за готов новац
или на доплату у Књижари Државне
Штампарије на Цетињу (Cettigné Mon-
ténégro).

О Б Ј А В А.

* 49-ти број „Гласа Црногорца“ од
прошле године доноси објаву, да општина
Дугодољска преноси славити крсно име,
Св. Николу, са 6. Децембра на 9. Маја.
Та објава за ажијотисање не важи, по-
чем смо нас 10 домаћина славили као наши
предци 6. Децембра, те ћемо се тога и у
будуће држати. Оволико ради знања наших
гости.

Њ е г у ш и, 3. Јануара 1896.

Поп Ђуро Пејовић, Ђуро Перов Милошевић,
Нико Ђуков Стијеповић. Митар Попов Пе-
ловић, Крсто Попов Пејовић, Лако Шћепан-
ов Пејовић, Перо Шпиров Пејовић, Перо
Јошов Пејовић, Милић Марков Пејовић

О Г Л А С И.

СРЕЋНА ПРИЛИКА

Од 30.000 срећака што их Срп-
ска Држ. Класна Лутрија издаје за
XI. коло 15.000, срећака добијају зго-
дотке од дин. 150.000, 75.000, 50.000,
40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 10.000
и прдо велики број мањих од 5000,
2500, 1000, 800, 700, 600, 500 и т. д.
Укупно преко три милиона ли-
пара подијелиће се на играче XI.
кола.

Срећа се не стиже ако се не
срете. Ко купује срећке Класне Лу-
трије тај иде срећи на сусрет. Улог
је незнатан а добит огромна. Сваки
треба да се користи овом јединицом
а срећном приликом, па да игра у
овој државној лутрији.

У V-тој класи прошлога кола
всина главних згодитака и знатан
број мањих пали су на срећке про-
дате из наше радње који су одма и
исплаћени.

Наша радња снабђевана је и за
ово XI. коло великим избором срећа-
ка за I. класу у свима подјелама и
разним бројевима и моли поштовано
играче да се за исте изволе на нас
обраћају.

Поруцине из Црне Горе и Срп-
ских покрајина извршујемо брзо и
тачно. Извјештаје о резултату сваког
вучења као и свако друго нужно
извјешће достављамо одмах нашим
поштованим играчима.

Пошто је свршено вучење I-ве
класе 4-тог Јануара ов. год., то срећке
за II-гу класу стају: цијела 48, поло-
вина 24, четвртина 12 и осмина 6 ди-
нара у сребру.

Вучење је II. класе на дан 6.
Фебруара текуће године.

У Б и о г р а д у, новембар 1895.

Кокановић и Васић

ОВЛАШЋЕНИ ПРОДАВЦИ СРЕЋАКА СРП.

ДРЖ. КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

(6—10.)